

Česko má potvrzený první případ onemocnění slintavky a kulhavky (SLAK), riziko přenosu nemoci na člověka je zanedbatelné

4.4.2025 - | Hygienická stanice hlavního města Prahy

V pátek 4. dubna 2025 byl na území České republiky potvrzen první případ výskytu onemocnění slintavky a kulhavky.

Státní veterinární správa a Ministerstvo zemědělství proto přijaly nejprísnější opatření k zamezení rozšíření této nemoci do dalších oblastí.

Obecné informace o SLAK u zvířat

SLAK je vysoce nakažlivé virové onemocnění. K onemocnění jsou vnímaví všichni sudokopytníci, jako je skot, ovce, kozy a prasata, a také různá zvířata v zoologických zahradách a volně žijící zvířata. Onemocnění způsobuje virus slintavky a kulhavky, který se vyskytuje především v různých zemích Afriky a Asie a také v Turecku. Postižená zvířata často trpí vysokou horečkou a velmi bolestivými puchýři v oblasti tlamy a kopyt.

Obecné informace o SLAK u člověka

Virus slintavky a kulhavky není pro člověka nebezpečný. V minulosti bylo popsáno pouze několik jednotlivých případů (po přímém kontaktu s nakaženými zvířaty) mírného horečnatého celkového onemocnění s následnými puchýři v ústech, na prstech rukou a nohou, které se během několika dnů zcela zhojily. Toto onemocnění by tedy nemělo být považováno za klasickou zoonózu. V letech 1921 až 2007 bylo na celém světě hlášeno pouze asi 40 případů podezření na nákazu člověka virem slintavky a kulhavky. Během velké epidemie SLAK ve Spojeném království v roce 2001, kdy se zde vyskytlo více než 2000 ohnisek u hospodářských zvířat, nedošlo k onemocnění člověka.

Existuje u lidí onemocnění, které by mohlo být zaměněno za slintavku a kulhavku?

Institut Roberta Kocha upozorňuje, že slintavka a kulhavka bývá často zaměňována s onemocněním, které se vyskytuje zejména u malých dětí, a to kvůli podobným příznakům. Tyto nemoci však spolu nesouvisí.

Zmíněné virové onemocnění, které většinou postihuje děti ve věku do deseti let, vyvolává kmen viru Coxsakie. Onemocnění se snadno šíří především v dětských kolektivech, tedy školkách a školách. V počátečním stádiu se projevuje bolestí v krku a teplotami, později se objeví puchýřky v ústech a v krku. Puchýřky se mohou objevit i na rukou a na nohou. Nemoc se přenáší přímým kontaktem s nakaženou osobou, která vylučuje vir ve výkalech a hlenech. Proti nemoci není specifický lék, příznaky obvykle po týdnu spontánně odezní. Ještě jednou je ale třeba zdůraznit, že toto převážně dětské onemocnění nemá se slintavkou a kulhavkou zvířat nic společného.

Mohu se virem SLAK nakazit z potravin?

Při konzumaci potravin pocházejících z infikovaných zvířat – například v podobě pasterizovaného mléka a výrobků z něj, jako je jogurt nebo zmrzlina, a také důkladně tepelně upraveného masa – nelze očekávat, že by došlo k nákaze virem slintavky a kulhavky. Dosud nejsou známy žádné případy nákazy, která by se šířila konzumací potravin nebo přenosem z člověka na člověka.

Co je třeba vzít v úvahu při přípravě masa?

Spotřebitelé by měli vždy dodržovat základní pravidla hygieny v kuchyni, a to i s ohledem na další možné patogeny. To zahrnuje zachování chladicího řetězce a zamezení křížové kontaminace. Ta se

týká přenosu patogenů z jedné potraviny na druhou. Kromě toho by se maso mělo ohřívat tak, aby všechny části kusu masa dosáhly teploty 70 °C nebo vyšší po dobu nejméně dvou minut.

Může se virus slintavky a kulhavky přenášet syrovým mlékem?

Syrové mléko může být obecně kontaminováno patogenními činiteli. Zvláště citlivé skupiny obyvatel, jako jsou děti, těhotné ženy nebo starší a nemocné osoby, by se proto měly obecně zdržet konzumace syrového mléka, které nebylo převařeno. Avšak i zdraví dospělí jsou vystaveni zvýšenému riziku infekce různými patogeny, pokud konzumují syrové mléko, které nebylo převařeno.

Může se virus slintavky a kulhavky přenášet na zvířata prostřednictvím krmiva?

Virus slintavky a kulhavky se může přenášet buď přímo mezi zvířaty (prostřednictvím sekretů nebo výkalů), nebo nepřímo prostřednictvím vozidel, vybavení, obuvi a oděvů. Možný je také přenos vzduchem. Podle současných vědeckých poznatků nelze vyloučit přenos viru slintavky a kulhavky na zvířata prostřednictvím krmiva. Znalosti o tomto způsobu přenosu jsou však omezené, a to jak z hlediska možných cest vstupu viru do krmiva, tak z hlediska infekčnosti viru v různých druzích krmiva.

Zdroje informací:

UK investigates possible human cases of foot and mouth disease – PMC

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1120233/>

Ohrožuje slintavka a kulhavka člověka? | Náš chov – vše o chovu hospodářských zvířat

<https://naschov.cz/ohrozuje-slintavka-a-kulhavka-cloveka/>

Foodborne infections in private households – identifying sources and avoiding risks – BfR

https://www.bfr.bund.de/en/foodborne_infections_in_private_households___identifying_sources_and_avoiding_risks-194152.html

Avoiding infections – What should be considered when consuming raw milk? – BfR

https://www.bfr.bund.de/en/avoiding_infections___what_should_be_considered_when_consuming_raw_milk_-317046.html

BfR – Bezpečnost potravin <https://bezpecnostpotravin.cz/termin/bfr/>

Slintavka a kulhavka: otázky a odpovědi – Bezpečnost potravin

<https://bezpecnostpotravin.cz/slintavka-a-kulhavka-otazky-a-odpovedi/>

<https://www.hygp Praha.cz/na-uzemi-cr-stale-neni-potvrzen-ani-jeden-pripad-onemocneni-slintavky-a-kulhavky-slak-u-zvirat-riziko-prenosu-nemoci-na-cloveka-je-zanedbatelne>